ECLI:LV:KUAT:2024:0503.C29498921.10.S
Lieta Nr. C29498921

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Liepājā 2024. gada 3. maijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Judīte Mauliņa
un tiesneši Ilja Grigorjevs un Liena Jansone
ar tiesas sēdes sekretāri Elīnu Ansuli
piedaloties prasītājas biedrības /Nosaukums A/ pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Santai Libertei, atbildētājas /pers. B/ (*/pers. B/*) pilnvarotajam pārstāvim /pers. D/ (*/pers. D/*).

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu saistībā ar biedrības /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 15. jūnija spriedumu biedrības /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. B/ (*/pers. B/*) par zaudējumu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021. gada 25. oktobrī (ar papildinājumiem 2022. gada 5. janvārī) biedrība /Nosaukums A/ cēlusi tiesā prasību pret /pers. B/ par zaudējumu 1404,78 EUR piedziņu un pienākuma uzlikšanu, nodrošināt prasītājai neierobežotu piekļuvi dzīvojamās mājas /adrese 3/, pagraba telpās izvietotajām iekārtām un komunikācijām – to apsekošanai, tehniskajai apkopei un kārtējo remontdarbu veikšanai.

Prasība pamatota ar šādiem argumentiem.

[1.1] Saskaņā ar 2019. gada 28. oktobra Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgumu prasītāja veic dzīvojamās mājas – /adrese 3/, pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, kurā atbildētājai no 2017. gada 28. decembra piederēja 146/6596 kopīpašuma domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas - pagraba telpas.

[1.2] 2021. gada pavasarī atbildētājas pilnvarotais pārstāvis /pers. D/ lūdza prasītājai atļauju īpašumā esošās kopīpašuma inženierkomunikācijas, kas izvietotas telpas vidū, pārvietot pie telpas sienas. Mutiskā atbildē izskaidrots, ka šāds lūgums iesniedzams rakstiski, pievienojot pārbūves projektu.

[1.3] 2021. gada 26. maijā, veicot kārtējo kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju vizuālo apsekošanu, konstatēta patvaļīga būvniecība - patvaļīgi demontētas ēkas apkures un ūdens kopīpašumā esošo guļvadu caurules, kas iepriekš bija izbūvētas pie griestiem, par ko 2021. gada 31. maijā sastādīts akts Nr. /numurs/.

2021. gada 3. jūnijā atbildētājai nosūtīts pirmstiesas brīdinājums prettiesisko būvniecības seku novēršanai, apkures un ūdens kopīpašuma sistēmas atgriešanai iepriekšējā stāvoklī.

2021. gada 6. jūlijā sprieduma 1. punktā norādītās dzīvojamās mājas tehniskais nodrošinātājs SIA „Alpex" saņēma pieteikumu par bojātu noslēgarmatūru pirms ūdens skaitītājiem, par ko 2021. gada 7. jūlijā sastādīts akts Nr. /numurs/. 2021. gada 7. jūlijā konstatēts, ka prettiesiskās būvniecības sekas nav novērstas, apkures un ūdens sistēma nav atgriezta iepriekšējā stāvoklī, ūdens sistēmas cauruļvadu pārbūves laikā nav uzliktas noslēgarmatūras, kā rezultātā dzīvoklim Nr. 4 netiek uzskaitīts patērētais ūdens.

SIA „Alpex" veica aukstā un karstā ūdens stāvvadu noslēgarmatūru un izlaižu izbūvi par ko prasītāja samaksāja 630,38 EUR (rēķins RD Nr. /numurs/ un RD Nr. /numurs/).

[1.4] Atbildētāja nav veicinājusi būvprojekta izstrādi un apkures sistēmas atjaunošanu, tādēļ prasītāja noslēdza līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" par apkures sistēmas rekonstrukcijas projekta izstrādi, par to samaksājot 774,40 EUR.

Lai gan kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju atjaunošanas darbus, pēc izstrādātā projekta ir veicis atbildētājas pārstāvis par saviem līdzekļiem, atbildētāja prettiesiskās rīcības rezultātā visiem kopīpašniekiem nodarīti zaudējumi 1404,78 EUR, kas jāatlīdzina atbildētājai.

[1.5] Ņemot vērā, ka atbildētāja veikusi pagraba telpu durvju atslēgu nomaiņu, avārijas gadījumā prasītājai nav piekļuves ēkas koplietošanas cauruļvadiem un atbildētāja šo piekļuvi liedz.

Prasība daļā par pienākuma uzlikšanu atsaukta 2023. gada 15. maija tiesas sēdē.

[2] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesneša 2021. gada 22. decembra lēmumu prasība nodrošināta, ierakstot Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. /numurs/ /pers. B/ piederošajam nekustamajam īpašumam – 146/6596 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra Nr. /kadastra numurs/, ķīlas tiesības atzīmi 1404,78 EUR apmērā.

Savukārt ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2022. gada 14. marta lēmumu nodrošinājums aizstāts ar Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr. 53 zvērināta tiesu izpildītāja Martiņa Eglīša depozīta kontā 2022. gada 10. februārī iemaksājot 1404,78 EUR apķīlājumu.

[3] Rakstveida paskaidrojumos atbildētāja /pers. B/ prasību neatzīst.

[3.1] Nav pierādīts, ka atbildētāja veikusi patvaļīgu būvniecību radot prasītājai zaudējumus. Lietā nav iesniegts vietējās pašvaldības būvvaldes izdots dokuments, no kura neapšaubāmi secināms, ka atbildētāja savā kopīpašuma daļā pirms 2021. gada septembra veica būvdarbus un šie būvdarbi bija patvaļīga būvniecība (sk. *Būvniecības likuma 7., 18. panta otro daļu*).

[3.2] Prasītāja nav pierādījusi, ka laikā kamēr atbildētāja bija telpu īpašniece veiktas jebkādas izmaiņas ēkas kopējās inženierkomunikācijās pagrabstāvā (ēkas apkures un ūdensapgādes sistēmā). Nav pierādījumu par šo inženierkomunikāciju stāvokli un izvietojumu pirms 2021. gada 31. maija.

Turklāt līdz 2021. gada 31. maijam prasītājas pārstāvim bija neierobežota piekļuve telpām. Tā kā atbildētājas pārstāvis vairākkārt konstatēja iepriekš nepaziņotu un ar viņu nesaskaņotu iekļūšanu atbildētājas telpās, drošības apsvērumu dēļ atslēgas nomainītas.

[3.3] Lai arī prasītāja norādījusi, ka atbildētāja nodarījusi zaudējumus visiem kopīpašniekiem, prasību par zaudējumu atlīdzību cēlusi savā vārdā, nevis kopīpašnieku interesēs.

[3.4] Iztrūkst arī cēloniskais sakars starp prasītājas mantas samazinājumu un atbildētājas rīcību.

Nenoliedz, ka arī pēc 2021. gada 31. maija prasītājas norīkotiem darbiniekiem atļauts piekļūt telpām, lai veiktu inženierkomunikāciju apsekošanu

un nepieciešamos remontus. Taču atbildētājai paskaidrots, ka šie darbi nepieciešami, lai nodrošinātu korektu patērētā ūdens uzskaiti dzīvoklī Nr. 4, kas nav atbildētājas, un operatīvai stāvvadu atslēgšanai ūdensvada avārijas gadījumā.

[3.5] Nav saprotama prasītājas rīcība, samaksājot SIA „Inženiercentrs komforts" par apkures sistēmas pārbūves projektēšanas darbiem.

Nav strīda, ka atbildētāja vēlējās pārvietot apkures guļvadus, kas traucēja viņas lietošanā esošo telpu saimniecisku izmantošanu, un 2021. gada pavasarī vērsās pie prasītājas pēc saskaņojuma. Prasītājas pārstāvis iecerei neiebilda un ieteica SIA „Inženiercentrs komforts" kā atbilstošu komunikāciju pārnešanas projekta izstrādātāju, tāpēc 2021. gada 5. augustā noslēdza līgumu ar minēto uzņēmumu par projekta izstrādi, samaksājot par pasūtījumu. Saņemot projektu, veikti pārbūves darbi un inženiersistēmas pieņemtas ekspluatācijā.

Tikai 2021. gada 10. augustā, saņemot prasītājas rēķinu Nr. /numurs/, uzzināja, ka prasītāja noslēgusi līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" par identisku uzdevumu, un pieprasa no atbildētājas pasūtījuma izdevumus.

Atbildētāja nav pilnvarojusi prasītāju viņas vārdā slēgt šādu līgumu. Turklāt SIA „Inženiercentrs komforts" ar prasītāju un atbildētāju noslēgtie līgumi ir identiski, atšķiras vienīgi pasūtītājs un darījuma summa – ar atbildētāju noslēgtā līguma summa ir 363 EUR, bet ar prasītāju - 778 EUR.

[3.6] Prasība par pienākuma uzlikšanu ir nesamērīga un nepamatoti aizskar atbildētājas Satversmē garantētas tiesības uz sava īpašuma netraucētu izmantošanu.

[4] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 15. jūnija spriedumu prasība noraidīta, atmaksājot atbildētājai tiesu izpildītāja depozīta kontā kā prasības nodrošinājumu iemaksāto prasības summu, izlemts jautājums par tiesas izdevumu piedziņu atbildētājas un valsts labā.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav pierādīta atbildētājas prettiesiska rīcība (patvaļīga būvniecība), līdz ar to prasība par zaudējumu 1404,78 EUR piedziņu kā nepierādīta noraidāma.

Lietā nav strīds, ka prasītāja saskaņā ar 2019. gada 28. oktobra Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgumu veic dzīvojamo māju – /adrese/, /adrese 2/, /adrese 3/, /adrese 4/, pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, savukārt atbildētājai, prasības celšanas brīdī piederēja daudzdzīvokļu mājas /adrese 3/, 146/6596 kopīpašuma domājamās daļas (pagraba telpas).

2021. gada 26. maijā veikta ēkas kārtējā kopīpašumā esošo inženierkomunikāciju vizuālā apsekošana, atbildētājas īpašumā konstatējot patvaļīgu būvniecību. 2021. gada 31. maija aktā Nr./numurs/ SIA „Alpex" ēku tehniskais pārzinis /pers. G/ norādījis, ka telpu īpašnieks patvaļīgi demontējis ēkas apkures un ūdens koplietošanas guļvada cauruļvadus, kas iepriekš bija izbūvēti pie pagraba telpu griestiem (..).

Patvaļīgas būvniecības seku novēršanai prasītāja vienojās ar SIA „Alpex" par aukstā un karstā ūdens stāvvadu noslēgarmatūru un izlaižu izbūvi īpašumā un SIA „Inženiercentrs komforts" par apkures sistēmas rekonstrukcijas projektu. Par veiktajiem darbiem prasītāja SIA „Alpex" samaksāja 630,38 EUR, bet SIA „Inženiercentrs komforts" 774,40 EUR, ko kā zaudējumus saskaņā ar Civillikuma 1068. pantu un Dzīvokļa īpašuma likuma 14. panta pirmo daļu lūdz piedzīt no atbildētājas.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 18. panta pirmo un otro daļu, 7. panta pirmās daļas 1. punkta patvaļīgas būvniecības konstatēšana administratīvā procesa ietvaros ietilpst pašvaldības kompetencē un būvdarbu kontroli veic būvvalde, būvvaldei pielīdzināma institūcija un biroja būvinspektori. Līdz ar to SIA „Alpex" 2021. gada 31. maija aktu nevar uzskatīt par pierādījumu patvaļīgas būvniecības konstatēšanai.

Lietā nav iesniegts pašvaldības izdots dokuments par veiktiem būvdarbiem atbildētājai piederošā kopīpašuma daļā pirms 2021. gada septembra un, ka šie būvdarbi bija patvaļīga būvniecība. Lietā nav pierādījumu arī par inženierkomunikāciju stāvokli un izvietojumu pirms 2021.gada 31. maija vai brīdī, kad atbildētāja īpašumu ieguva.

Apstāklis, ka atbildētāja nenodrošināja būvvaldes pārstāvja piekļuvi telpām, pārbaudes veikšanai, nevar būt par pamatu kompetences piešķiršanai atzinuma par patvaļīgu būvniecību izdarīšanai personai, kam likums to nav piešķīris.

Administratīvā procesa likuma 358. panta otrā daļa un 359. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka administratīvie akti var tikt izpildīti arī piespiedu kārtā, ko izpilda iestāde, kas administratīvo aktu izdevusi.

Līdz ar to tas, ka Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam pēc pirmā pieprasījuma nav izdevies veikt telpu pārbaudi, vēl nenozīmē, ka pārbaude nav iespējama.

Par patvaļīgas būvniecības pierādījumu nevar uzskatīt arī liecinieka /pers. H/ liecību, jo tā balstīta tikai uz atmiņu un dokumentos tas nav fiksēts.

[4.2] Tiesas sēdē atsaukta prasība daļā par pienākuma uzlikšanu, līdz ar to un saskaņā ar Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktam tiesvedība šajā daļā izbeidzama.

[4.3] Noraidot prasību atbilstoši Civilprocesa likuma 140. panta sestās daļas un 142. panta devītās daļas noteikumiem, atcelts ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2022. gada 14. marta lēmumu piemērotais prasības nodrošinājums, atmaksājot tiesu izpildītāja depozīta kontā iemaksātos 1404,78 EUR.

[5] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2023. gada 5. jūlija papildspriedumu saskaņā ar Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu izbeigta tiesvedība prasības daļā par pienākuma uzlikšanu.

[6] Par spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja biedrība /Nosaukums A/, pārsūdzot to daļā, ar kuru noraidīta prasība par zaudējumu piedziņu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[6.1] Atzīstot, ka SIA „Alpex" 2021. gada 31. maija akts Nr. /numurs/ nevar kalpot par pamatu patvaļīgas būvniecības konstatēšanai, pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka inženiertīklu būvniecības process noteikts Ministru kabineta 2024. gada 2. septembra noteikumos Nr. 529 „Ēku būvnoteikumi" (turpmāk Noteikumi Nr. 529) un 2017. gada 9. maija noteikumos Nr. 253 „Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi" (turpmāk Noteikumi Nr. 253). Minētās tiesību normas paredz, ka būvdarbiem nav nepieciešama apliecinājuma karte, ja tos nav paredzēts īstenot ar publisko tiesību juridiskās personas vai Eiropas Savienības politikas instrumentu līdzfinansējumu. Pārbūves gadījumā būvspeciālistam jāsniedz izvērtējums par iekšējo inženiertīklu atjaunošanas vai pārbūves ietekmi uz pakalpojuma pieejamību.

2021. gada 29. augustā Rīgas pilsētas būvvalde saskaņā ar Noteikumu Nr. 253 17. punktu atteica akceptēt būvniecības ieceri atbildētājas lietošanā esošajām telpām.

Līdz ar to tiesa nepamatoti secinājusi, ka patvaļīgas būvniecības faktu konstatē administratīvajā procesā un šāda kompetence ir pašvaldībai.

Šajā gadījumā atbildētājas veiktie būvdarbi, kas prasībā norādīti kā patvaļīgi, jo netika saskaņoti ne ar kopīpašniekiem, ne pārvaldītāju, ne arī saņemts būvspeciālista atzinums, neatbilst patvaļīgas būvniecības terminam būvniecības likuma izpratnē.

Ar tiem prasītājai, kura pārstāv kopīpašnieku intereses un kurai bija jānovērš patvaļības sekas, nodarīti zaudējumi.

[6.2] Lietas izskatīšanas laikā, tiesa nav vērsusi prasītāja uzmanību uz pierādījumu trūkumu par patvaļīgo darbību veikšanas laiku. Līdz ar to apelācijas instances tiesā tiek pieteikti jauni pierādījumi - Rīgas pilsētas Būvvaldes 2021. gada 29. augusta lēmums un SIA „Alpex" 2023. gada 3. jūlija atbilde, ar pielikumu.

Turklāt no lietā iesniegtā 2021. gada 31. maija akta Nr. /numurs/ izriet, ka telpu īpašnieks patvaļīgi demontējis ēkas apkures un ūdens koplietošanas guļvada cauruļvadus, apkures sistēma ir iztukšota un atvienota no kopējās apkures sistēmas, veikta arī foto fiksācija. Iepriekšējā

apsekošana veikta 2021. gada 11. janvārī un nekādi ēkas apkures un ūdens koplietošanas guļvada cauruļvadu pārbūves darbi nav konstatēti.

[6.3] Atbildētājas patvaļīgās būvniecības seku novēršanai, 2021. gada 15. jūlijā prasītāja noslēdza līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" par apkures sistēmas rekonstrukcijas projekta izstrādi, samaksājot izdevumus, kas ietilps zaudējumu summā. 2021. gada 5. augustā šādu līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" noslēdza arī atbildētājas pārstāvis, tā atzīstot, ka šāds projekts ir nepieciešams.

Atbildētājas pārstāvja rīcība, 2021. gada 5. augustā noslēdzot līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts", liecina par vēlmi novērst patvaļīgo darbību sekas, ko atbildētāja izdarīja par saviem līdzekļiem. Fakts, ka patvaļības sekas novērstas, neizslēdz pienākumu atlīdzināt prasītājai zaudējumus, kas izriet no prasītājas līguma ar SIA „Inženiercentrs komforts", jo līgums tika izpildīts. Nav nozīmes, ka atbildētājas pārstāvis par līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" samaksāja citu cenu, jo par samaksas apmēru nav strīda.

Šādu atbildētājas rīcību tiesa nav vērtējusi, turklāt kopsakarā ar liecinieka /pers. H/ liecībām.

[6.4] Ar SIA „Alpex" 2021. gada 31. maija aktu Nr. /numurs/ un 7. jūlija aktu Nr. /numurs/ pierādīta atbildētājas prettiesiskā rīcība, un ar SIA „Alpex" 2023. gada 3. jūlija atbildi pierādīts, ka prettiesiskā darbība veikta laikā, kad telpas atradās atbildētājas lietošanā. Par nepamatotu atzīstams atbildētājs arguments, ka jebkurš varēja piekļūt telpām un veikt jebkādas darbības. Turklāt atbildētājas tālākā rīcība liecina par patvaļīgo darbību atzīšanu un vēlmi to novērst.

[6.5] Līdzekļi, kas nepieciešami iepriekšējā īpašuma stāvokļa atjaunošanai, ir kritērijs, pēc kura iespējams noteikt zaudējumu apmēru. Tas pierādīts ar SIA „Alpex" un SIA „Inženiercentrs komforts" rēķiniem.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1] pantu lieta nosūtīta Kurzemes apgabaltiesai, ātrākai izskatīšanai.

[8] Lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesas sēdē 2024. gada 17. aprīlī lietas dalībnieki sniedza šādus paskaidrojumus.

[8.1] Prasītājas un apelācijas sūdzības iesniedzējas pārstāve uzturēja prasību un apelācijas sūdzību. Papildus prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā rakstītajam paskaidroja, ka atbildētāja bija nekustamā īpašuma domājamo daļu kopīpašniece no 2018. gada 9. marta līdz 2022. gada 4. aprīlim. Apsekošanas laikā, 2021. gada 11. janvārī, nekādi pārbūves darbi pagrabā netika konstatēti. Tos konstatēja 2021. gada 26. maijā, bet aktu sastādīja 31. maijā. Prasītājai kā pārvaldniekam, lai nodrošinātu ūdens un siltuma padevi visai mājai, bija neatliekami jārīkojas. Tika samaksāti 2 rēķini SIA „Alpex" saistībā ar karstā un aukstā ūdens stāvvadu armatūras un izlaižu izbūvi. Lai atjaunotu apkuri mājā, bija jāatjauno visu komunikāciju funkcionēšana. Tādēļ noslēdza līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" par projekta izstrādi, jo atbildētājas pārstāvis bija izjaucis sistēmas funkcionalitāti, veicot pārbūvi pēc saviem ieskatiem. Pārvaldnieks rīkojās, lai nodrošinātu iedzīvotājiem ūdeni un siltumapgādi. Prasītāja samaksāja sabiedrībām no uzkrājuma naudas jeb pārvaldnieka līdzekļiem, kas iekasēti par apsaimniekošanas maksu. Atbildētājam ir jāmaksā, lai novērstu sistēmas pārbūves sekas, tāpēc prasība ir vērsta pret konkrētu īpašnieku. Norādīja, ka atbildētāja nelaida prasītāju telpās. Atzina, ka par tiesneša lēmumu par tulkojumu nepieciešamību pie prasības iesniegšanas tiesā ir radusies komunikācijas kļūda.

[8.2] Atbildētājas pārstāvis prasību neatzina. Rakstveidā iesniegtajos paskaidrojumos norādīja, ka ar prasītājas iesniegto 2021. gada 31. maija SIA „Alpex" aktu Nr. /numurs/ nevar pierādīt patvaļīgu būvniecību. Ne prasītājas vēršanās būvvaldē, ne tās minēto Noteikumu Nr. 253 17. punkts nenorāda, kādā stāvoklī bija telpas un tur esošās komunikācijas, kad tās savā īpašumā ieguva atbildētāja un vai no īpašuma iegūšanas līdz 2021. gada 31. maijam šajās telpās vispār bija notikušas kādas izmaiņas.

Prasītāja nepamatoti pārmetusi pirmās instances tiesai, ka tā saskaņā ar Civilprocesa 93. panta ceturto daļu prasītājai nenorādīja uz pierādījumu trūkumu par faktu, kas attiecas uz patvaļīgo darbību veikšanas laiku. Prasītājas pārstāve ir zvērināta advokāte, kurai bija jāzina, kādi faktiskie apstākļi saskaņā ar Civillikumu ir jāpierāda, lai pamatotu zaudējumu nodarīšanas faktu un norādīja uz Senāta 2021. gada 21. jūlija spriedumu lietā Nr. SKC-925/2021 par pierādījumiem lietā. Atbildētāja uzskata, ka apelācijas sūdzībai pievienotā SIA „Alpex" 2023. gada 3. jūlija vēstule tika radīta pēc pirmās instances tiesas sprieduma. Tajā ietverto ziņu patiesumu, pievienotās dokumenta kopijas sastādīšanas laiku, foto attēlu uzņemšanas laiku nav iespējams noskaidrot. Turklāt patvaļīgas būvniecības faktu konstatē administratīvajā procesā un šāda kompetence ir pašvaldībai. Šis pierādījums neatbilst Civilprocesa likuma prasībām un nav izmantojams prasītājas apgalvotā fakta par patvaļīgi veiktu izmaiņu inženierkomunikācijās pierādīšanai.

Prasītāja nav sniegusi ticamu skaidrojumu par savu rīcību, apmaksājot SIA „Inženiercentrs komforts" rēķinus par apkures sistēmas pārbūves projektēšanas darbiem 778 EUR. Šis līgums ir ar identisku projektēšanas uzdevumu, kā līgumā, ko ar minēto sabiedrību noslēdza atbildētāja. Ne atbildētāja, ne viņas pilnvarotais pārstāvis nav pilnvarojuši prasītāju slēgt šādu līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts". Tā kā abos līgumos atšķiras tikai summa un projekta pasūtītājs, tad nevar piekrist prasītājas versijai, ka ar atbildētāju noslēgtais līgums bija tikai grozījumi prasītājas sākotnēji noslēgtajā līgumā.

Tāpat SIA „Alpex" veiktie darbi 630,38 EUR ir prasītājas iniciēti. Atbildētāja ielaida prasītājas apakšuzņēmēju telpās un neiebilda darbu veikšanai. Tas nepierāda, ka atbildētāja atzītu, ka ir vainojama pie avārijas situācijas rašanās, kas traucēja kaimiņiem saņemt ūdensapgādes pakalpojumus.

Uzskata, ka lietā iztrūkst cēloniskais sakars starp prasītājas mantas samazinājumu un jebkādu atbildētājas prettiesisku darbību vai bezdarbību.

Motīvu daļa

[9] Civillietu tiesas kolēģija, pārbaudījusi pierādījumus, uzklausījusi paskaidrojumus, kā arī izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Tiesas kolēģija savu nolēmumu pamato ar šādiem argumentiem.

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu un 430. panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas un pretapelācijas sūdzībā.

Lietā nav strīda par šādiem faktiem.

[10.1] Saskaņā ar 2019. gada 28. novembra dzīvojamās mājas pārvaldīšanas pilnvarojuma līgumu (turpmāk - Pārvaldīšanas līgums) biedrība /Nosaukums A/ pilnvarota veikt dzīvojamās mājas /adrese/, pārvaldīšanu un apsaimniekošanu.

[10.2] Pamatojoties uz 2017. gada 28. decembra pirkuma līgumu 2018. gada 9. martā atbildētājai zemesgrāmatā reģistrētas īpašuma tiesības uz 146/6596 domājamām daļām no nekustamā īpašuma /adrese/. Atbildētājas lietošanā nodota ēka ar kadastra apzīmējumu /numurs/, telpu grupa ar kadastra apzīmējumu /numurs/ (80,8 m^2), /numurs/ (29,1 m^2), /numurs/ gaiteņa un siltummezgla daļā (10,2 m^2 un 28,9 m^2). No tiesas kolēģijai pieejamās informācijas no Tiesu informācijas sistēmas secināms, ka atbildētājas īpašumtiesības izbeigtas 2022. gada 4. aprīlī.

[10.3] Ēkai ar kadastra apzīmējumu /numurs/ piešķirta adrese /adrese 3/.

[10.4] Atbildētājas lietojumā nodotajā telpu grupā ar kadastra apzīmējumu /numurs/ atrodas koplietošanas karstā ūdens un apkures caurules, noslēgkrāni un cirkulācijas sūknis, bet telpā ar kadastra apzīmējumu /numurs/ atrodas apkures caurules un karstā ūdens caurules, kas nodrošina karstā ūdens un apkures padevi ēkām /adrese 3/ un /adrese 4/. Uz minēto telpu grupu attiecināts arī apzīmējums „dzīvoklis Nr. 2 (pagraba telpas)".

[11] Prasītāja cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju par to, ka viņas lietojumā esošajā kopīpašuma daļā ir veikta prettiesiska ūdens un ēkas apkures sistēmas pārbūve. Prasītāja uzskata, ka nodarītie un aprēķinātie zaudējumi piedzenami no atbildētājas.

Tiesas kolēģijai ir jāizšķir strīds par to, vai lietā ir konstatējami zaudējumu atlīdzības pamati, lai no atbildētājas prasītājas labā piedzītu pieprasīto summu.

[12] Par neattaisnojamu rīcību.

(..) no Civillikuma regulējuma, gan būvniecību reglamentējošajām tiesību normām izriet vispārīgs princips, ka nekustamā īpašuma īpašnieks uzskatāms par personu, kuras ekskluzīvā varā ir lemt par sava īpašuma izmantošanu, uzturēšanu un attiecīgi arī apbūvi. Savukārt līdzās nekustamā īpašuma īpašnieka tiesībām pastāv arī pienākums atbildēt par īpašuma izmantošanas (apbūves) atbilstību tiesību normu prasībām (sk. *Senāta 2021. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. A420139316 (ECLI:LV:AT:2019:0426.A420139316.2.S) 9. punktu*). Tas nozīmē, ka atbildētājai, laikā, kamēr viņa bija strīdus domājamās daļas īpašniece atbilstoši Civillikuma 1036. pantam bija ne vien pilnīga varas tiesība pār lietu, bet saskaņā ar Civillikuma 863. pantu arī ar īpašumu saistītie pienākumi.

Tā kā lietā nav strīda par to, ka atbildētājas kā kopīpašnieces lietojumā nodotajās telpās atrodas kopīpašumā esošajā daļā ietilpstošās dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas (*Dzīvokļa īpašuma likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts*), tad uz kopīpašumā esošo daļu attiecināms Civillikuma 1067. -1072. pants. Civillikuma 1068. panta pirmās daļas noteikumi (*Rīkoties ar kopīpašuma priekšmetu, kā visumā, tā arī noteiktās atsevišķās daļās, drīkst tikai ar visu kopīpašnieku piekrišanu; bet ja kāds no viņiem rīkojas atsevišķi, tad šī rīcība nevien nav spēkā, bet arī uzliek pēdējam pienākumu atlīdzināt pārējiem zaudējumus, kas viņiem ar to nodarīti.*) piemērojami, ciktāl Dzīvokļa īpašuma likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar Civillikuma 1770. pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums, vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums (Civillikuma 1772. pants).

Atbilstoši Civillikuma 1779. pantam katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Kā atzīts tiesību doktrīnā un to apstiprinājusi judikatūra, zaudējumu atlīdzības pamatā ir: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa; 2) zaudējumu esamība un 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību (sk. *K. Torgāns. Saistību tiesības I daļa. Rīga, 2006, 209. lpp., Senāta 2008. gada 2. aprīļa spriedumu lietā Nr. SKC-143/2008 (C29369004), 2011. gada 7. decembra spriedumu lietā Nr. SKC-289/2011 (C06067006)*).

[12.1] Prasītāja iesniegusi Rīgas pilsētas būvvaldes 2021. gada 29. augusta lēmumu par atteikumu akceptēt ieceri objektam „Siltumtīklu pārvietošana pagrabtelpās /adrese 3/", kurā norādīts, ka iepriekš minētajai būvniecības iecerei un paredzētajiem būvdarbiem nav nepieciešams saskaņojums ar būvvaldi. Minētais atteikums pamatots ar Būvniecības likumu, Ministru 2014. gada 19. augusta noteikumiem Nr. 500 „Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk Noteikumi Nr. 500) un Noteikumiem Nr. 253.

Secīgi, šajā lietā nav pamata uzskatīt, ka atbildētājas lietojumā nodotajā kopīpašuma daļā veiktajai pārbūvei bija nepieciešams saskaņojums ar būvvaldi. Līdz ar to nav pamata atzīt, ka strīds par veiktajiem būvdarbiem bija risināms administratīvā procesā noteiktā kārtībā, iesaistot pašvaldību. Taču būvniecībai jāatbilst normatīvo aktu prasībām, kas nozīmē, ka bija nepieciešams saskaņots būvdarbu projekts, jo nav pieļaujama būvniecības tiesību normām neatbilstošas būvniecības akceptēšana.

Tiesas kolēģija piekrīt prasītājas apelācijas sūdzībā norādītajam, ka šajā lietā izskatāmais jautājums ir par nesaskaņotu būvdarbu rezultātā radušos izdevumu atlīdzināšanu.

[12.2] 2021. gada 31. maijā SIA „Alpex" ēku tehniskais pārzinis /pers. G/ sastādījis aktu par patvaļīgu būvniecību apkures koplietošanas sistēmā ēkas /adrese 3/ pagrabstāvā. Tajā norādīts, ka 2021. gada 26. maijā objekta apsekošanas laikā konstatēta ēkas apkures un ūdens sistēmas patvaļīga pārbūve, kas veikta bez atbilstoša projekta un saskaņojuma. Pagraba telpu īpašnieks veicis arī durvju atslēgu nomaiņu, avārijas gadījumā liedzot piekļuvi ēkas koplietošanas cauruļvadiem. No minētā akta arī secināms, ka atbildētāja iepriekš informēta par to, ka nepieciešams izstrādāt individuālu projektu sildķermeņu nomaiņai vai silto grīdu izbūvei, ja tiek plānots pievienoties ēkas koplietošanas sistēmai. Minētā akta pielikumā atrodas fotoattēli, kuros atzīmēti apkures padeves cauruļvadu ievadi grīdas segumā.

2023. gada 8. jūlijā prasītāja sastādījusi aktu, kurā norādīts, ka atbildētājas pārstāvis atteicies ielaist ēkas pārzini ēkas pagrabstāvā, telpās ielaisti tikai SIA „Alpex" darbinieki.

[12.3] 2023. gada 3. jūlijā SIA „Alpex" valdes loceklis norādījis prasītajai, ka pirms 2021. gada 31. maija pagraba /adrese 3/ apsekošana veikta 2021. gada 11. janvārī un nekādi ēkas apkures un ūdens koplietošanas guļvada cauruļvadu pārbūves darbi netika konstatēti. No 2021. gada 11. janvārī elektroniski reģistrētā pieteikuma izpildes akta, tam pievienotajām fotogrāfijām redzams, ka apsekojot minēto pagrabu saistībā ar plānotu guļvada nomaiņu, nekādas prettiesiskas darbības nav norādītas.

Atbildētājas pārstāvis cēlis iebildumos, ka iepriekš minētos pierādījumus prasītāja sagatavojusi pēc pirmās instances tiesas sprieduma saņemšanas.

Tiesas kolēģija konstatē, ka šāds iebildums par pievienoto rakstveida pierādījumu ir atbildētājas pārstāvja subjektīvs viedoklis, kas nav apstiprinājies ar attiecīgiem pierādījumiem lietā. Atbildētāja nav izmantojusi Civilprocesa likuma 179. pantā noteiktās tiesības minētā rakstveida pierādījuma apstrīdēšanai. Tiesas kolēģijai nav pamata nevērtēt iesniegto pierādījumu kopsakarā ar pārējiem prasību pamatojošiem pierādījumiem lietā.

[12.4] Pirmās instances tiesas 2023. gada 15. maija tiesas sēdē nopratināts liecinieks, prasītājas valdes loceklis un namu pārvaldnieks /pers. H/. No liecinieka liecības secināms, ka atbildētājas lietojumā esošajās telpās 2021. gada pavasarī bija tehniskā apsekošana, konstatēja, ka apkures un ūdens caurules pagrabā nozāģētas, siltummezgls demontēts, bet pirms apkures sezonas tas bija jāsakārto, jo SIA „Alpex" atteicās pieslēgt apkuri sabojātām caurulēm. Liecinieks pēc atmiņas atceras, kāds stāvoklis pagrabā bija iepriekš, 2017. gadā tur viss bija kārtībā, tad minētās telpas piederēja juridiskai personai un bija jāslēdz ventiļi. Atbildētājas pārstāvis apkuri atjaunoja pats, bet ūdens sistēmu neatjaunoja, to izdarīja SIA „Alpex".

No liecinieka liecības secināms, arī tas, ka pēc 2021. gada maija apsaimniekotājam bija problēmas iekļūt pagraba telpās, 2021. gadā tur neielaida arī būvvaldes darbiniekus.

Liecinieka liecībā norādītie fakti saskan ar sprieduma 12.2. punktā norādīto par kopīpašumā esošo daļu demontāžu.

Tā kā apkures caurules varēja nozāģēt tikai sezonai beidzoties, tad par pierādītiem ir atzīstami prasītājas apgalvojumi, ka šīs darbības ir veikusi atbildētāja vai tās norīkota persona/personas. Savukārt par nepamatotiem atzīstami atbildētājas iebildumi par to, ka lietā nav pierādījumu šo inženierkomunikāciju stāvoklim laika periodā, līdz telpas ir nonākušas atbildētājas valdījumā.

[12.5] 2021. gada 3. jūnijā biedrība /Nosaukums A/ atbildētājai nosūtījusi pirmstiesas brīdinājumu, norādot uz 2021. gada 26. maijā objekta apsekošanas laikā konstatēto, noteikusi atbildētājai pienākumu mēneša laikā novērst prettiesiskās būvniecības sekas un atgriezt apkures sistēmu iepriekšējā stāvoklī.

Līdz ar to nepamatoti ir atbildētājas iebildumi, ka projekta izstrādi viņa ir veikusi tikai tādēļ, lai veiktu būvniecības normām atbilstošu inženierkomunikāciju pārbūvi. Atbildētājai, pasūtot projektu jau bija zināms, ka ir veikta šo inženierkomunikāciju prettiesiska pārbūve, kuras novēršana, ja to nebūtu veikusi pati atbildētāja, būtu visu kopīpašnieku pienākums. Līdz ar to atbildētājas aktīva iesaiste neatbilstoši veiktas būvniecības novēršanai netieši norāda uz to, ka būvniecības normām neatbilstošo pārbūvi bija veikusi atbildētāja, secīgi apzinoties savu pienākumu novērst ar šādu būvniecību radītās sekas.

[12.6] 2021. gada 10. jūnijā viens no kopīpašniekiem /pers. M/ atbildētājas pārstāvim uzrakstījis e-pasta vēstuli, kura zināšanai nosūtīta vēl 44

adresātiem, norādot uz atbildētājas īpašumā veiktu nelikumīgu būvniecību un iespējamiem zaudējumiem.

[12.7] 2021. gada 7. jūlijā SIA „Alpex" sastādījusi aktu Nr. /numurs/ par noslēgarmatūru bojājumu pirms ūdens skaitītājiem ēkas /adrese 3/, pirmā stāva dzīvoklim Nr. 4A. Secināts, ka, atslēdzot ūdens padevi dzīvoklim, ūdens turpina pienākt, bet ūdens skaitītājs uzskaiti neveic. Aizdomas, ka pārbūvi veicis pagraba telpu īpašnieks, jo iepriekš bija zināms, ka pagrabstāvā notiek remontdarbi, bez saskaņošanas nomainīti visi cauruļvadi, caurules pievienotas bez noslēgarmatūrām.

2021. gada 7. jūlijā SIA „Alpex" sastādījusi aktu Nr./numurs/ par konstatēto apkures sistēmā dzīvoklī Nr. 2 (pagraba telpas), /adrese 3/. Aktā secināts, ka biedrība /Nosaukums A/ dzīvokļa īpašniekam devusi vienu mēnesi, apkures sistēmas izbūves projekta izstrādāšanai un iepriekš demontēto koplietošanas cauruļvadu atjaunošanai. Termiņš ir beidzies. Telpu īpašnieks veiktās pārbūves projektu uzrādīt nevarēja. Veiktā pārbūve nav izprotama un apkalpojama. Cauruļvadu iepriekšējais stāvoklis nav atjaunots. Tas ir šķērslis minētajai sabiedrībai uzņemties atbildību par ēkas apkures sistēmu, jo tādā stāvoklī to nav iespējams apkalpot.

[12.8] Saskaņā ar Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta 2021. gada 9. novembra atzinumu būvekspertam 2021. gada 12. augustā nav nodrošināta iespēja apsekot atbildētājai piederošo dzīvokli /adrese/ B-2, lai pārliecinātos par prasītājas sniegto informāciju par iespējams patvaļīgi veiktiem apkures sistēmas un ūdensapgādes sistēmas pārbūves darbiem.

[12.9] Ņemot vērā iepriekš spriedumā, 12.1.-12.8. punktā, norādītos pierādījumus tiesas kolēģija atzīst sekojošo.

[12.9.1] Tie neapstiprina atbildētājas pārstāvja iebildumus par to, ka prasītājas darbinieki bez pārstāvja ziņas varēja iekļūt pagraba telpās, jo prasītājai bija atslēga. Arī rakstveida paskaidrojumos tiesai atbildētājas pārstāvis apgalvojis, ka nomainījis ārdurvju atslēgu, kā arī norādījis, ka ielaida strīdus telpā prasītājas apakšuzņēmēju avārijas remonta darbu veikšanai. Minētais kopsakarā ar Civilprocesa likuma 97. panta pirmajā daļā noteikto ir pamats tiesas kolēģijai apšaubīt atbildētājas pārstāvja norādīto, ka prasītājas pārstāvji varēja iekļūt atbildētājas lietošanā nodotajās telpās viņai nezinot un veikt tur nesaskaņotus būvdarbus.

[12.9.2] No visiem pārbaudītajiem pierādījumiem to kopsakarā ir pamats uzskatīt, ka atbildētāja bija pieļāvusi, ka tajā kopīpašuma daļā, kas bija nodota viņas lietošanā, bija notikusi prettiesiska būvniecība. Nav nozīmes tam, kas konkrēti izbūvējis neatbilstošu apkures sistēmu. Secīgi, atbildētāja nav atbrīvojama no atbildības - pienākuma atlīdzināt citiem dzīvokļu īpašniekiem radītos zaudējumus, kas cēlušies izjaucot kopīpašumā esošajā daļā ietilpstošo dzīvojamās mājas apkalpojošo inženierkomunikāciju sistēmu.

[12.10] Atbilstoši Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktā noteiktajam, atbildētājas kā kopīpašuma domājamās daļas īpašnieces pienākums bija saudzīgi izturēties pret kopīpašumā esošo daļu, ievērot tās lietošanas noteikumus, kā arī normatīvajos aktos noteiktās sanitārās, ugunsdrošības un citas prasības, lai neradītu aizskārumu citu cilvēku drošībai un veselībai, apkārtējās vides kvalitātei (..).

Tā kā atbildētāja iepriekš norādīto pienākumu nebija izpildījusi un bija pieļāvusi, ka kopīpašumā esošajā daļā - apkures sistēmā - notikusi tiesību normām neatbilstoša izbūve, kā arī noteiktā viena mēneša laikā nebija izstrādājusi apkures sistēmas izbūves projektu un atjaunojusi iepriekš demontētos koplietošanas cauruļvadus, tad tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja ir pieļāvusi prettiesisku darbību, kuras rezultātā, neiejaucoties prasītājai, kopīpašnieki varēja palikt bez ēkas apkures.

[13] Par piedzenamās summas apmēru.

[13.1] 2021. gada 15. jūlijā starp biedrību /Nosaukums A/ un SIA „Inženiercentrs komforts" noslēgts līgums Nr. /numurs/ par /adrese 3/, apkures sistēmas rekonstrukcijas projekta izgatavošanu saskaņā ar projektēšanas uzdevumu - siltumtrases pārvietošana pagrabtelpās.

No SIA „Inženiercentrs komforts" 2021.gada augusta projekta Nr. /numurs/ redzams, ka tā pasūtītājs ir biedrība /Nosaukums A/.

2021. gada 5. augustā SIA „Inženiercentrs komforts" vērsās pie prasītājas, lai saņemtu piekrišanu veikt izmaiņas projektā, proti, atļaut siltumtrases ierīkošanu paredzēt saskaņā ar nedzīvojamo telpu īpašnieces prasībām. Norādot, ka pēc projektēšanas darbu uzsākšanas (pēc 2021. gada 27. jūlija līguma) pie projektētāja vērsās atbildētājas pārstāvis, lūdzot papildus modificēt siltumtīklu pārvietošanas projektu, veicot izmaiņas un papildinājumus sākotnējā projektā. Izmaksas, kas saistītas ar projekta papildināšanu atbildētājas pārstāvis apņēmies segt pats. Saskaņā ar prasītājas pārstāvju rezolūciju, prasītāja izmaiņu veikšanai projektā ir piekritusi.

2021. gada 5. augustā starp SIA „Inženiercentrs komforts" un atbildētājas pārstāvi /pers. D/ noslēgts līgums Nr. /numurs/ par /adrese 3/ nama pagrabstāva, Rīgā, apkures sistēmas rekonstrukcijas projekta izgatavošanu, nosakot pakalpojuma maksu 363 EUR, ko atbildētājas pārstāvis samaksājis 2021. gada 6. un 31. augustā.

2021. gada 2. septembrī atbildētājas pārstāvim /pers. D/ kā pasūtītājam izsniegts 2021. gada augusta projekts Nr. /numurs/.

2021. gada 14. septembrī atbildētājas pilnvarotais pārstāvis prasītājai nosūtījis pretenziju, kurā norādījis, ka prasītāja nepamatoti iztērējusi līdzekļus. Atbildētāja noslēdza ar prasītājas norādīto būvkomersantu - SIA „Inženiercentrs komforts" līgumu par ēkas pagrabstāva apkures sistēmas rekonstrukcijas projekta izstrādi, ko saņēma 2021. gada 2. septembrī. Taču pēc tam atklāja, ka prasītāja iepriekš arī bija noslēgusi līgumu ar SIA „Inženiercentrs komforts" ar identisku projektēšanas uzdevumu un pieprasa no atbildētājas atlīdzināt samaksāto avansa maksājumu par 232,32 EUR un vēlāk arī 542,08 EUR.

Atbildētājas pilnvarotais pārstāvis 2021. gada 20. septembrī prasītājai nosūtījis paziņojumu par apkures tīkla remontdarbiem ēkas /adrese 3/ pagrabstāvā. Tajā norādīts, ka pēc prasītājas pieprasījuma atbildētāja pasūtījusi un apmaksājusi projektu „Siltumtīklu pārvietošana pagrabtelpās /adrese 3/", projektētājs SIA „Inženiercentrs komforts". Projekts izstrādāts saskaņā ar biedrības norādījumiem, iesniegts biedrībai un ēkas tehniskās apkalpošanas nodrošinātājai SIA „Alpex". Nekādi iebildumi par projektu nav saņemti. Atbildētāja noslēgusi līgumu ar būvkomersantu par projektā paredzēto darbu veikšanu. Darbus var uzsākt nekavējoties, t. i. 2021. gada 20. septembrī, kas ir visu mājas iedzīvotāju interesēs.

2021. gada 20. septembra atbildē prasītāja piekritusi apkures sistēmas atjaunošanai saskaņā ar projektu Nr. /numurs/ (27.07.2021. līgums Nr. /numurs/).

[13.2] Ņemot vērā sprieduma 13.1. punktā norādīto ir pamats atzīt, ka SIA „Inženiercentrs komforts" nav izstrādājusi divus projektus par vienas un tās pašas apkures sistēmas rekonstrukciju, kā to nepamatoti uzskata atbildētāja.

No iesniegtajiem pierādījumiem, to kopsakarā, secināms, ka izstrādāts ir viens projekts pēc prasītājas pasūtījuma, ar vēlākām tā izmaiņām un papildinājumiem, ko lūgusi atbildētāja.

[13.3] SIA „Inženiercentrs komforts" saskaņā ar līgumu Nr. /numurs/ 2021. gada 28. jūlijā prasītājai izrakstījusi priekšapmaksas rēķinu Nr. /numurs/ par 232,32 EUR, bet 30. augustā rēķinu Nr. /numurs/ par 542,08 EUR, kopā 774,40 EUR.

Prasītāja minētos rēķinus samaksājusi 2021. gada 28. jūlijā un 8. septembrī.

Tā kā atbildētāja nebija izstrādājusi apkures sistēmas izbūves projektu tai noteiktajā termiņā (*sprieduma 12.7. punkts*), tad tiesas kolēģija atzīst par pierādītu faktu, ka cēloņsakarībā ar atbildētājas pieļautu prettiesisku darbību kopīpašniekiem ir radīti zaudējumi 774,40 EUR, jo prasītāja to pēc noteiktā termiņa izdarīja atbildētājas vietā.

[13.4] 2021. gada 26. jūlijā SIA „Alpex" izrakstījusi biedrībai /Nosaukums A/ rēķinu RD Nr. /numurs/ par aukstā un karstā ūdens noslēgarmatūras un izlaižu izbūvi /adrese 3/, 315,19 EUR. Minētie darbi veikti 2021. gada 9. jūlijā.

2021. gada 29. jūlijā SIA „Alpex" izrakstījusi biedrībai /Nosaukums A/ rēķinu RD Nr. /numurs/ par aukstā un karstā ūdens noslēgarmatūras un

izlaižu izbūvi /adrese 3/, 315,19 EUR. Minētie darbi veikti 2021. gada 15. jūlijā.

Prasītāja šos rēķinus samaksājusi 2021. gada 27. jūlijā un 6. augustā.

Tā kā atbildētāja nebija atjaunojusi apkures sistēmu iepriekšējā stāvoklī tai noteiktajā termiņā (*sprieduma 12.7. punkts*), tad tiesas kolēģija atzīst par pierādītu faktu, ka cēloņsakarībā ar atbildētājas pieļautu prettiesisku darbību kopīpašniekiem ir radīti zaudējumi 630,38 EUR, jo prasītāja pēc noteiktā termiņa atbildētājas vietā uzlika noslēgarmatūru.

[13.5] Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesas kolēģija atzīst par pierādītu, ka atbildētājas dzīvojamās mājas kopībai radītais zaudējumu apmērs ir 1404,78 EUR (774,40 EUR + 630,38 EUR), jo atbildētāja ar likumā noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem minētās summas pēc būtības nav apstrīdējusi.

[14] Par atbildētājas radīto zaudējumu piedziņu prasītājas labā.

Izvērtējot prasītājas tiesības prasīt iepriekš norādīto dzīvojamās mājas kopībai radīto zaudējumu piedziņu savā labā, vērā jāņem, ka saskaņā ar Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6. panta otrās daļas 1.punkta "d" apakšpunktu, dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts ir obligāti veicamā pārvaldīšanas darbība.

Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 28. septembra noteikumu Nr. 907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" (turpmāk Noteikumi Nr. 907) 6., 18. un 19 .punktu, apkures sistēmas bojājumu novēršana ārpus apkures sezonas ir noteikts kā bojājums, kura novēršanu veic dzīvojamās mājas pārvaldītāja noteiktajā termiņā un minētais pārvaldītājs arī veic nepieciešamos pasākumus minēto apstākļu novēršanai.

Šajā lietā prasītāja novērsa radītās sekas, jo atbildētāja neveicināja būvprojekta izstrādi un apkures sistēmas atjaunošanu. Turklāt prasītāja samaksu izdarīja no līdzekļiem, kas iekasēti par pārvaldīšanu. Tādēļ nav pamata prasītājas par būvprojekta izstrādi un noslēgarmatūru samaksāto naudu uzskatīt par dzīvojamās mājas kopības mantu.

[14.1] Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10. panta pirmās daļas 2. punktu, 13. panta pirmo daļu, dzīvokļa īpašnieka pienākums ir atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram segt uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos izdevumus obligāti veicamo dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai.

Ņemot vērā, ka par ārpuskārtas remonta veikšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam lemj pārvaldnieks, tad nenoliedzami prasītāja, izpildot Noteikumu Nr.907 prasības, bija tiesīga pieņemt lēmumu par apkures sistēmas bojājumu novēršanu ārpus apkures sezonas un, ja prasītājas rīcībā ir naudas līdzekļi, veikt šo maksājumu kopības vietā.

Taču ne Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums, ne citi normatīvie akti nenoteic pārvaldnieka pienākumu no saviem līdzekļiem segt šādus izdevumus. Tieši otrādi, finansējuma obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību izpildei nodrošināšanas pienākums ir dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopībai (sk. *Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 5. panta pirmo daļu*). Līdz ar to šādi prasītājas veikti maksājumi par būvprojekta izstrādi un noslēgarmatūras uzlikšanu nav tiešā cēloņsakarībā ar atbildētājas prettiesisko darbību. Tāpēc nav vērtējami kā prasītājai radītie zaudējumi, bet gan kā prasītājas izdevumi obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību izpildē, kuru atlīdzināšanas pienākums, ja to samaksu no saviem līdzekļiem ir veicis pārvaldnieks, ir Dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopībai (katram Dzīvojamās mājas dzīvokļa īpašniekam atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram).

[14.2] Dzīvokļa īpašuma likuma 14. panta pirmā daļa noteic, ka dzīvokļa īpašnieks par zaudējumu nodarīšanu citiem dzīvokļu īpašniekiem vai citām personām ir atbildīgs normatīvajos aktos, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmumos vai savstarpēji noslēgtajos līgumos noteiktajā kārtībā.

Savukārt Pārvaldīšanas līguma 8.5.2. punktā norādīts atbildētājas kā īpašnieces pienākums atbildēt par zaudējumu nodarīšanu citiem īpašniekiem tiesību aktos, līgumā vai īpašnieku pieņemto lēmumu noteiktajā kārtībā. Bet Pārvaldīšanas līguma 7.2.21. punkts noteic pārvaldnieka pienākumu novērst avārijas situāciju, par kādu nenoliedzami ir atzīstama situācija, kad mājai nav iespējams nodrošināt apkuri. Minētajā punktā arī ir noteiktas pārvaldnieka tiesības šādos gadījumos izrakstīt papildu rēķinu.

Tā kā atbildētājai likumā un līgumā noteikts pienākums atbildēt par radītajiem zaudējumiem, tad prasītāja kā pārvaldniece bija tiesīga prasīt samaksu nevis no visiem kopīpašniekiem, bet no atbildētājas kā kopīpašnieces, kas par radušos situāciju ir tieši atbildīga.

Šajā gadījumā prasītājas dzīvojamai mājai taisītie izdevumi, kurus prasītāja ir tiesīga saņemt no dzīvojamās mājas kopības, vienlaikus ir zaudējumi, kurus kopība gan atbilstoši Civillikumā, gan kopības un prasītāja savstarpēji noslēgtajā Pārvaldīšanas līgumā noteiktajam, ir tiesīga prasīt no atbildētāja.

Secīgi, tiesas kolēģija atzīst, ka prasītāja, nevēršoties pie kopības, ir tiesīga prasīt savu ar pārvaldīšanas uzdevuma izpildi saistīto izdevumu piedziņu tieši no atbildētājas. Šādu prasītājas izdevumu, ja tie vienlaikus ir arī kāda konkrēta dzīvokļa īpašnieka kopībai radītie zaudējumi, samaksas kārtību paredz arī dzīvojamās mājas kopības un prasītājas starpā noslēgtais Līgums, kur ir parakstījis arī atbildētājas pilnvarots pārstāvis. Vienlaikus, ņemot vērā, ka šādu izdevumu samaksas pienākumu paredz Pārvaldīšanas līgums, tad no atbildētājas prasītājas labā piedzenamie naudas līdzekļi ir kvalificējami kā maksājuma parāds par pārvaldīšanas darbībām daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā.

[14.3] Kvalificējot prasītājas norādītos zaudējumus kā izdevumus obligāti veicamo pārvadīšanas darbību izpildei, tiesas kolēģija ņem vērā Senāta spriedumos vairākkārt norādīto, ka tiesai ir tiesības (un pat pienākums) strīda izšķiršanā piemērot prasībā neminētu materiālo tiesību normu, ja tā attiecināma uz konkrētās lietas apstākļiem un juridiski fakti, kas pamatotu šīs normas piemērošanu, ir norādīti prasības pieteikumā.

Arī tiesību doktrīnā norādīts, ka tiesa vispirms konstatē, vai prāvnieku (galvenā kārtā prasītāja) uzdotie apstākļi, uz kuriem pamatoti pušu prasījumi, izrādījušies par patiesiem, un kādas juridiskas sekas likums saista ar noskaidrotiem apstākļiem. Tiesa nav saistīta ar prāvnieku atsaukšanos uz kādu likumu vai uz prāvnieku priekšā likto likuma iztulkošanu [..]. Arī prāvnieku izdarīta savstarpējo juridisko attiecību kvalifikācija nav saistoša tiesai (sk. *Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 431. lpp.*).

Konkrētajā lietā prasības priekšmets ir naudas līdzekļu piedziņa no atbildētājas, kas pamatots ar faktu, ka prasītāja kā dzīvojamās mājas pārvaldniece ir apmaksājusi atbildētājas prettiesiskas rīcības rezultātā bojātās apkures sistēmas būvprojekta izstrādāšanu un noslēgarmatūras uzlikšanu cauruļvadiem. Tādēļ kvalificējot piedzenamos naudas līdzekļus kā prasītājas izdevumus, nevis zaudējumus, netiek grozīts prasībā norādītais priekšmets un pamats.

[15] Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986.gada 13.oktobra lēmums lietā 10153/82 Austria)*. Tiesības uz motivētu tiesas nolēmumu nenozīmē, ka tiesai ir pienākums atbildēt uz jebkuru procesa dalībnieka argumentu, bet gan tikai uz tādiem, kas attiecas uz lietu un ir nozīmīgi (sk. *Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 140. lpp.*).

Tiesas kolēģija šajā lietā pēc būtības nevērtē 2023. gada 23. jūlijā biedrības /Nosaukums A/ atbildētājai nosūtīto pirmstiesas brīdinājumu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas maksas un komunālo maksājumu parādu 177,58 EUR un pienākumu to samaksāt līdz 2021. gada 31. jūlijam, kā arī 2023. gada 20. augustā biedrības /Nosaukums A/ atbildētājai nosūtīto atkārtoto pirmstiesas brīdinājumu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas maksas un komunālo maksājumu parādu, nu jau 903,89 EUR un pienākumu to samaksāt līdz 2021. gada 31. augustam, jo minētie pierādījumi neietekmē tiesas sprieduma argumentāciju par prasības apmierināšanas iemesliem pēc būtības, tie nav attiecināmi uz celtās prasības priekšmetu un pamatu.

[16] Vienlaicīgi tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa spriedumā nav izvērtējusi lietas apstākļus un pierādījumus kopumā, tādēļ nepamatoti noraidījusi prasību.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41., 42. un 44.pantu izlemjams jautājums par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Prasītāja samaksājusi valsts nodevu par prasības celšanu 280,72 EUR, valsts nodevu par prasības nodrošinājumu 70 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR, valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu 210,72 EUR. Prasītājai radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi: par pierādījumu nodrošināšanu - dokumentu tulkošana - 2742,21 EUR, par advokāta juridisko palīdzību - 350 EUR.

Atbildētāja samaksājusi atlīdzību tiesu izpildītājam par depozīta kontā iemaksāto prasības nodrošinājumu - 84,78 EUR.

[17.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram.

Tā kā prasība apmierināts pilnīgi, tad no atbildētājas prasītājas labā piedzenama valsts nodeva par prasības celšanu 280,72 EUR, valsts nodeva par prasības nodrošinājumu 70 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR un valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu 210,72 EUR.

Savukārt atbildētājai tiesāšanās izdevumi jāuzņemas pašai, jo prasība tika apmierināta pilnīgi.

[17.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta otro daļu prasības pilnīgas vai daļējas apmierināšanas gadījumā atbildētājam rodas pienākums atlīdzināt prasītājam izdevumus, kas saistīti ar lietas vešanu.

Tiesas kolēģija no pierādījumiem lietā secina, ka prasītājai radušies izdevumi par advokātes juridisko palīdzību 350 EUR.

Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktā noteikto atlīdzināmo izdevumu apmēru no atbildētājas prasītājas labā piedzenami izdevumi advokāta palīdzības samaksai 350 EUR, kas nepārsniedz tiesību normā noteikto maksimālo atlīdzināmo summu.

[17.3] Prasītājai radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi par pierādījumu nodrošināšanu - dokumentu tulkošanu - 2742,21 EUR, kuru apmaksu prasītāja ir veikusi saskaņā ar pirmās instances tiesas tiesneses 2021. gada 3. novembra lēmumu par prasības pieteikuma atstāšanu bez virzības.

Minētā lēmuma motīvu daļā tiesnese norādījusi, ka prasības pieteikumam nav pievienots tā apliecināts tulkojums azerbaidžāņu valodā, izsniegšanai atbildētājai. Savukārt lēmuma rezolutīvajā daļā norādīts, ka prasītājai jāiesniedz atbildētājai izsniedzamo dokumentu tulkojums 3 eksemplāros azerbaidžāņu valodā. Tiesneses lēmums, neskatoties uz to, ka novēršamie trūkumi tā tekstā nav norādīti skaidri un konsekventi, nav pārsūdzēts.

Rezultātā, no prasītājas iesniegtajiem rēķiniem par tulkojumu (2021. gada 11. novembra un 7. decembra rēķini), 2021. gada 13. novembra un 9. decembra maksājuma uzdevumiem redzams, ka samaksāts ir par 100,634 lapu rakstisku tulkojumu.

No apliecinājuma par dokumentu izsniegšanu atbildētājai un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka izsniegts prasības pieteikuma ar tā pielikumiem tulkojums uz 203 lapām.

Ņemot vērā pirmās instances tiesas tiesneses lēmumā un prasības pieteikumā norādīto, tā pielikumu saturu, tiesas kolēģija atzīst, ka no atbildētājas prasītājas labā piedzenama samaksa par 7 prasības pieteikuma lapu tulkojumu jeb 7 x 22 EUR/par 1 lapu + PVN 21% = 154 EUR + 32,34 EUR = 186,34 EUR.

[17.4] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39. panta otro daļu, 40. un 42. pantu, Ministru kabineta 2022. gada 11. janvāra noteikumiem Nr. 20 „Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" no atbildētājas valsts ienākumos piedzenami iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu tulkošanu kopā 249,74 EUR, ko apliecina 2022. gada 14. janvāra rēķins Nr. P22-45771.

[18] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195. pantu, prasītājai ir nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 % gadā no visas tās labā ar spriedumu piedzītās summas, ar nosacījumu, ka šo likumisko nokavējuma procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu.

Tiesas kolēģija ņem vērā piemērojamās tiesību normas skaidrojumu jeb interpretāciju, kas izteikta Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 2021. gada 15. decembra lēmumā, kura 4. punktā skaidrots, ka ar konkrēto tiesību normu jaunas tiesības netiek radītas, bet gan tiesa, pamatojoties uz materiālo tiesību normām, tikai konstatē lietas dalībnieka tiesības uz attiecīgo summu. Minētajām atziņām, pamatojoties uz likuma „Par tiesu varu" 49.[1] panta trešo daļu, ir skaidrojošs raksturs, līdz ar ko tās ir ņemamas vērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 203. panta piektajai daļai tiesas spriedumam, kas stājies likumīgā spēkā, ir likuma spēks. Saistībā ar Civilprocesa likuma 195. panta pirmo daļu tiesas kolēģija secina, ka sprieduma izpildes kavējuma gadījumā ir piemērojams Civillikuma 1759. panta 1. punkts.

Šo apsvērumu dēļ Civilprocesa likuma 195. panta pirmā daļa tiek piemērota arī uz piedziņām valsts labā.

[19] Tiesas kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa 204.[1] pantu atbildētājai nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, kas skaitāms no šī sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 195., 204.,[1] 430., 432., 434. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/ (*/pers. B/*), dzimusi /datums/, biedrības /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, labā parādu 1404,78 EUR (viens tūkstotis četri simti četri *euro* un 78 centi), tiesāšanās izdevumus - valsts nodevu par prasības celšanu 280,72 EUR (divi simti astoņdesmit *euro* un 72 centi), valsts nodevu par prasības nodrošināšanu 70 EUR (septiņdesmit *euro*), valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu 210,72 EUR (divi simti desmit *euro* un 72 centi), ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR (pieci *euro* un 37 centi), izdevumus sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu 186,34 EUR (viens simts astoņdesmit seši *euro* un 34 centi) un par advokātes juridisko palīdzību 350 EUR (trīs simti piecdesmit *euro*), ieskaitot tos prasītājas kontā Nr. /konta numurs/, AS „Swedbank".

Noteikt biedrībai /Nosaukums A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt 6 % gadā no piedzītās summas, ar nosacījumu, ka šo likumisko kavējuma procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis piedzītās summas lielumu.

Piedzīt no /pers. B/ (*/pers. B/*), dzimusi /datums/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 249,74 EUR (divi simti četrdesmit deviņi *euro* un 74 centi), kas jāsamaksā Tiesu administrācijai, NMR 90001672316, BIC kods TRELLV22 kontā Nr. LV51TREL2190458019000, norādot datus lietas vai personas identificēšanai.

Noteikt valstij tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos 6 % gadā no visas ar spriedumu piedzītās summas, ar nosacījumu, ka šo likumisko kavējuma procentu pieaugums apstājas, sasniedzot piedzītās summas lielumu.

Noteikt /pers. B/ (*/pers. B/*) termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās brīža.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2024. gada 3. maijs - Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā.

Tiesnese J. Mauliņa

Tiesnesis I. Grigorjevs
Tiesnese L. Jansone
DOKUMENTS PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.